

Nr 124.

Av herr **Andersson** i Rasjön **m. fl.**, om *ändring i 45 § 2 mom. i förordningen angående försäljning av rusdrycker.*

Enligt § 45 i gällande rusdrycksförsäljningsförordning är det tillåtet att vid utminuteringsställe avhämta rusdrycker genom ombud utan annan inskränkning än den, att som sådant ombud ej må begagnas person, till vilken veterligen enligt lagens stadganden rusdrycker ej må utminuterar.

Denna omständighet har möjliggjort, att en omfattande trafik med langning och handel med motböcker har uppstått under det så kallade restriktionssystemets hägn, en trafik som på många håll helt och hållet förtagit verkan av den individuella motbokskontrollen. Motböcker uttagas av personer som själva blott undantagsvis använda rusdrycker och i varje fall nöja sig med mindre kvantitet än tilldelningen medgiver. Dessa överlåta sina motböcker mot ersättning helt eller till »hälftenbruk» åt sådana, som på grund av missbruk fått sin ranson begränsad eller som eljest ej anse sig tillgodosedda med sitt kvantum eller också »utarrenderas» de till langare och smyghandlare, vilket är det vanligaste och för nykterhetstillståndet mest menliga. I sistnämnda fall kommer nämligen spriten i regel ut till sådana personer, som enligt lagens mening skulle vara uteslutna från rätt att handhava rusdrycker, särskilt till ungdom och till farliga missbrukare som ej själva kunna erhålla inköpsrätt. Det gives fall, då personer innehaft ett flertal motböcker till permanent bruk i ovannämnda syften, utan att från polismyndigheterna eller bolagen något kunnat åtgöras häremot. Överlåtelse av motbok skall visserligen kunna straffas och torde i de fall då förseelsen uppdagas i regel medföra hemköpsrättens förlust, men att bevisa och beivra dylik överlåtelse är ytterst vanskligt, då överlåtaren vanligtvis in blanco kvitterar rekvisitionerna och innehavaren uppträder som ombud, den där endast avhämtar varan. Å många orter ha mindre hederliga individer tagit ombudsskapet till förvärvskälla, i det att de regelbundet företaga resor till närmaste utminuteringsställe för att åt andra hemskaffa spritvaror och samtidigt bedriva langning efter ovan relaterade metod. Några bolag ha icke kunnat undgå att inse det osunda i trafiken

och ha självmant sökt begränsa de värsta yttringarna genom att inskränka avhämtningsrätten till ett visst antal motböcker åt gången, exempelvis fem, men på de flesta ställen fortgår trafiken ohämmat i strid med andan i 1917 års förordning, där straff stadgas för yrkesmässigt tillhandagående.

Genom här berörda förhållanden göres den individuella kontrollen fullkomligt illusorisk och nykterhetsnämndernas strävanden att reglera alkoholkonsumtionen genom avstängning eller inskränkningar i inköpsrätten förbliva resultatlösa, då smyghandeln, furnerad med stora mängder motboksprit, står vederbörande till buds.

Sedan riksdagen förlidet år på förslag av Kungl. Maj:t beslutat upphäva förbudet att försända spirituosa direkt till köpare per järnväg eller båt, synes det som om inga skäl längre föreligga att bibehålla rätten att avhämta rusdrycker genom ombud i obegränsad utsträckning. Varje lojal motboksinnehavare som så önskar kan ju nu få sitt tilldelade kvantum sig tillsänt med något av nämnda kommunikationsmedel till kostnader, som säkerligen i de flesta fall äro mindre än om ombud anlitas. De kontrollbestämmelser, som föreskrivits vid försändning av spritdrycker, synas även vara sådana, att bättre garanti erhålles, att varan kommer rätter person tillhanda, än vid utlämning till ombud direkt vid disk. De enda trakter, där nämnvärd olägenhet skulle beredas legitima rusdrycksköpare genom ombudsväsendets inskränkning, vore de avlägsna delarna av övre Norrland, men dessa olägenheter böra ej få tillmätas en sådan betydelse, att de få hindra genomförandet av en för det allmänna nykterhetstillståndet så gagnande reform, som en inskränkning i ombudsväsendet skulle innebära.

Då vid fjolårets riksdag försändningsförbudets upphävande diskuterades, åberopades som huvudskäl för lättnader i transporträtten, att de s. k. spritresorna skulle i stor utsträckning upphöra och ordningen på järnvägstågen härigenom förbättras, samt vidare att det skadliga och av bolagen okontrollerbara ombudsskapet skulle komma till mindre användning. Dessa effekter komma emellertid förvisso att utebliva, så länge som langare och smyghandlare kunna använda sig av ombudsskapet för bedrivande av maskerat lönnkrögeri.

Det torde vara obestridligt att just här påtalade missförhållanden utgöra en av orsakerna till att det så kallade restriktionssystemets nykterhetseffekt blivit mindre än vad systemets skapare och anhängare förväntat och att en förändring i detta hänseende skulle inträffa, därest de förkastliga och i tidigare gällande brännvinsförsäljningsförordning som otillåtet stämpelade ombudsväsendet avskaffades.

Emellertid torde det ej vara möjligt att helt förbjuda det rusdrycker avhämtas genom ombud, då vissa personer kunna vara av hälsoskäl eller på annat sätt hindrade att själva ombesörja sina inköp. Vad vi äsyfta är också endast en bestämmelse, som i görligaste mån hindrar den illojala trafiken och anse vi, att detta lättast skulle åstadkommas genom ett stadgande, att en person vid varje tillfälle ej må uppträda som ombud för mera än en annan person.

Vi föreslå alltså,

att riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring av § 45 i förordningen av den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker, att första stycket i mom. 2 nämnda paragraf erhåller följande lydelse:

Avhämtning å utminuteringsställe må äga rum endast mot avlämnande av köparens egenhändigt under-tecknade rekvisition och mot erläggande av kontant betalning. Gäller inköpet spritdrycker, skall därjämte köparens motbok uppvisas. Avhämtas dryckerna genom ombud, må som sådant ej begagnas person, till vilken veterligen enligt vad i 34 § stadgas rusdrycker ej må utminuterar. *Ombud, varom här är talat, må ej samma dag avhämta rusdrycker åt mera än en annan rekvisitent.*

Stockholm i januari 1923.

Gustaf Andersson
i Rasjön.

C. O. Johanson,
Huskvarna.
Eskils Hans Hansson.

Eric Björnberg.

Adolf Janson.

A. Olsson
i Mora.

E. G. Nilsson
i Wibberbo.

O. Johansson,
Edsbyn.

C. J. Jonsson,
Mörkhult.

Eric Rydström
